

Priekšvārds

2002.–2003. gada Pārskats par tautas attīstību tiek izdots laikā, kas iezīmē jaunu attīstības posmu Latvijas vēsturē.

Gadsimtu gaitā Latvija lielus pavērsienus piedzīvojusi neskaitāmas reizes. Laiki, kad valstī notiek straujas pārmaiņas, neviena cilvēka dzīvē nav viegli, bet tieši tie, manuprāt, Latvijas cilvēkus ir norūdījuši, padarījuši stiprus, spējīgus pārvarēt grūtības un turēties pie tautas gudrības, ka katrs pats ir savas laimes kalējs.

Iekļaušanās Eiropas un pasaules kopīgajā politikajā un ekonomiskajā dzīvē Latvijas iedzīvotājiem paver daudz jaunu iespēju. Taču var saprast arī tos, kuros šāds pārmaiņu laiks vieš bažas un nedrošību.

Tādēļ šis **Pārskats** par tautas attīstību ir nozīmīgs ar to, ka vislielākā uzmanība tajā pievērsta tieši cilvēku drošības sajūtai un faktoriem, kuri jāstiprina, lai tā uzlabotos. No vienas puses, valdībai un atbildīgajām institūcijām tas parāda, kuras jomas vai notikumi valstī rada iedzīvotājiem vislielāko nedrošību. Tas parāda vissteidzamāk risināmās problēmas, norāda uz nepieciešamību sadarboties ar iedzīvotājiem un viņus informēt, ko valdība dara nedrošības novēršanā.

No otras puses, un tas ir ļoti svarīgi, **Pārskats** uzrunā ikvienu Latvijas cilvēku. Katrs te var atpazīt visus savas nedrošības iemeslus un ieraudzīt ceļus, pa kuriem doties. **Pārskata** autori izvirza piecus faktorus, kurus stiprinot gan no valsts, gan dažādu organizāciju, gan katra cilvēka puses, var uzlabot iedzīvotāju drošības sajūtu, spēju rīkoties, saskaroties ar draudiem. Ne vienmēr visefektīvākā būs individuāla rīcība. **Pārskats** cilvēkus aicina aktīvi veidot savstarpējas sadarbības tīklus, lai viņi spētu ietekmēt notikumus ap

sevi, savā pilsētā, valstī, pasaulē. Sadarbība ar citiem kopienā, valsts un starptautiskā līmenī ir visefektīvākais veids, kā novērst vai mazināt iespējamus draudus. Tam nepieciešama koordinēta kopīga rīcība, kurā katra iesaistītā persona apzinās savu lomu un paļaujas uz to, ka citi izpildīs savus pienākumus.

Es zinu, ka lielākā daļa Latvijas cilvēku spēj aktīvi veidot savu dzīvi, sadarbībā ar apkārtnējiem ietekmēt valsts attīstību un līdz ar to nostiprināt gan savu personisko, gan mūsu kopīgo drošības sajūtu. Tomēr ir cilvēki, kas šobrīd dažādu cēloņu dēļ nonākuši aiz nabadzības sliekšņa. Viņu drošības sajūta ir ļoti zema, viņi par visu baidās un līdz ar to nespēj paši uzlabot savu dzīvi. Palīdzēt tieši šiem cilvēkiem ir valsts pienākums. Viņu drošības sajūta jāatjauno, viņi jāpārved pāri sliekšnim, viņiem jāparāda ceļš, pa kuru tālāk viņi varētu iet paši.

Katrs jauns ANO Attīstības programmas pārskats par tautas attīstību Latvijā parasti aizsāk vai veicina sabiedrības diskusijas par valstij nozīmīgām tēmām. Tā, piemēram, iepriekšējais izdevums izraisīja diskusijas, kas palīdzēja Latvijā ieviest mūsdienīgu politikas plānošanas sistēmu. Esmu pārliecināta, ka šis pārskats būs pamats nopietnām diskusijām par Latvijas cilvēku drošību un drošības sajūtu un palīdzēs vairot Latvijas iedzīvotāju pašapziņu un pozitīvu skatījumu uz dzīvi.

Vaira Vīķe-Freiberga
Valsts prezidente